

1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van het ontstaan van de criminologie als wetenschap en wordt ingegaan op definities van criminologie en criminaliteit. Na een verkenning van de rol van misdaad en straf in de oudste geschriften worden de klassieke, de positivistische en de milieuschool besproken en tegen elkaar afgezet.

1.1 Wat is criminologie?

Criminologie is de wetenschap die criminaliteit vanuit verschillende invalshoeken benadert. Daarbij wordt gebruikgemaakt van kennis uit verschillende disciplines, zoals psychiatrie, geneeskunde, sociologie, psychologie, rechtswetenschappen, antropologie en politicologie. Afhankelijk van zijn achtergrond en van de vragen die de maatschappij op dat moment bezighouden, zal de aandacht van de criminoloog zijn gericht op criminaliteit als verschijnsel (de spreiding van criminaliteit over stad en platteland bijvoorbeeld), op de persoon van de misdadiger, op het slachtoffer van criminaliteit, op de plek van criminaliteit binnen het heersende politieke systeem (radicale criminologie), of op reacties om op criminaliteit te reageren (preventief en/of repressief). Gewapend met die kennis wordt het eenvoudiger om berichten als het volgende naar waarde te kunnen schatten.

Tientallen Britse criminelen gearresteerd in Nederland

Nederland blijkt een populair toevluchtsoord voor criminelen uit Groot-Brittannië. De afgelopen vier jaar heeft de politie 83 voortvluchtige Britse misdadigers opgepakt die zich schuilhielden in Nederland.

Foto's

Het politiekorps in de hoofdstad heeft dinsdag opnieuw foto's, namen en andere informatie van gezochte boeven uit Groot-Brittannië op de website politiezoekt.nl gezet. Het gaat om zes 'zeer

gevaarlijke' misdadigers, die waarschijnlijk verblijven in Amsterdam.

Burgers worden gewaarschuwd contact met deze mannen te mijden en de politie te alarmeren als men deze criminelen signaleert.

Luilekkerland

Volgens De Telegraaf zien Britse criminelen Nederland als een 'luilekkerland'.

De overvallers, moordenaars en drugs-handelaren gaan in Nederland gewoon door met hun misdadige praktijken.

Bij de aanhoudingen van de afgelopen jaren vond de politie vuurwapens, grote hoeveelheden drugs, vals geld en vervalste identiteitspapieren.

Berichtgeving over criminaliteit, Elsevier, 28 juni 2011

Een dergelijk bericht zegt op zich niet zoveel. De rol van criminologen is ook wel: 'het in beeld brengen van de context' en in geval van sensationele berichtgeving 'het hoofd koel houden'.

Edwin Sutherland, die later uitgebreid aan bod komt in hoofdstuk 5, formuleerde al in 1924 in de eerste uitgave van zijn vaak herziene en herdrukte *Principles of criminology* een klassieke definitie van criminologie:

14

'Criminology is the body of knowledge regarding crime and delinquency as social phenomena. It includes within its scope the processes of making laws, breaking laws, and reacting toward the breaking of laws. These processes are three aspects of a somewhat unified sequence of interactions: Certain acts regarded as undesirable are defined by the political society as crimes. In spite of this definition, some people persist in that behavior and thus commit crimes. The political society then reacts by punishment, intervention, and prevention. This sequence of interactions is the subject matter of criminology.' (Sutherland, Cressey & Luckenbill, 1992, p. 3)

Stanley Cohen (1988, p. 9) definieerde het domein van de criminologie heel beknopt in drie vragen:

'Waarom worden wetten gemaakt; waarom worden ze overtreden en wat doen we daar aan of zouden we daaraan moeten doen?'

Ronnie Lippens (2009) werkte deze definitie nog wat verder uit in een meer filosofische richting:

'Waarom veranderen de definities van criminaliteit door de tijd; waarom worden specifiek gedrag of zelfs hele bevolkingsgroepen gecriminaliseerd; waarom overtre-

den mensen normen, waaronder juridische, en wat moeten we doen met overtreders?’

Zie hier het brede palet van de criminologie, dat dus deels betrekking heeft op een fenomeen – criminaliteit – waar ook geen eenduidige definitie van bestaat. In hoofdstuk 2 wordt hier nog uitvoerig op teruggekomen.

Ondanks de verschillen in achtergrond en onderzoeksfocus is de criminologie uitgegroeid tot een zelfstandige en onafhankelijke wetenschap, met eigen professionele verenigingen en wetenschappelijke tijdschriften. Dit hoofdstuk richt zich verder op de ontstaansgeschiedenis van de criminologie en haar eerste beoefenaren, na kort te zijn ingegaan op het begrip ‘criminaliteit’. In de volgende hoofdstukken komen belangrijke theorieën en specifieke vraagstukken aan bod.

Wat is criminaliteit?

Er zijn veel benaderingswijzen binnen de criminologie, en dat geldt ook voor het begrip criminaliteit. Wat we crimineel gedrag noemen, hangt af van de gevolgen die het gedrag heeft voor zowel de slachtoffers als de samenleving, van de (morele) opvattingen van de machthebbers, van de publieke opinie, en vaak ook van de context waarin het gedrag plaatsvindt. Wat als crimineel wordt gedefinieerd, kan dus ook in de loop van de tijd veranderen. Overspel was vroeger een strafbaar feit, maar is op een gegeven ogenblik als delict uit het Wetboek van Strafrecht (Sr) geschrapt. Dit noemen we ‘decriminaliseren’. Omgekeerd is verkrachting binnen het huwelijk nu een misdrijf, terwijl dat vroeger ongestraft bleef. Daarmee werd de premisse dat de overheid niets achter de voordeur te zoeken had, verlaten; denk ook aan de ontwikkelingen met betrekking tot huiselijk geweld en bijvoorbeeld de Wet tijdelijk huisverbod. Nieuwe feiten binnen de werking van het strafrecht brengen noemen we ‘criminaliseren’. Ook zijn veel economisch getinte delicten pas in de tweede helft van de vorige eeuw strafbaar gesteld. Zo implementeerde Nederland in 2001 wetgeving op grond van het in 1997 te Parijs tot stand gekomen OESO-Verdrag op het gebied van de bestrijding van omkoping van buitenlandse ambtenaren bij internationale zakelijke transacties (Trb. 1998, 54). Daarmee werd het omkopen van buitenlandse ambtenaren door Nederlandse bedrijven strafbaar gesteld, terwijl dat daarvoor nog een aftrekpost voor de belastingen was. Ook de milieuwetgeving heeft een snelle evolutie doorgemaakt, mede onder invloed van pressiegroepen en de media.

Tussen crimineel en niet-crimineel gedrag ligt geen scherpe en onbetwiste grens. Zelfs met een verwijzing naar het Wetboek van Strafrecht, waarin immers precies omschreven staat welke gedragingen strafbaar zijn gesteld, is vaak niet eenduidig aan te geven of we met vormen van criminaliteit te maken hebben of niet. Laten we als voorbeeld mishandeling nemen, volgens artikel 300 Sr bestraft met een gevangenisstraf van maximaal twee jaar. Maar wat wordt onder mishandeling verstaan? De klappen die over en weer bij een caféruzie vallen? De draai om de oren die een boze vader zijn zoon geeft? De wat te harde duw waarmee iemand met haast een ander voorbijloopt? De grenzen tussen wat wel en geen mishandeling is, liggen voor ieder weer anders.

Criminaliteit als sociaal construct

Criminaliteit wordt geconstrueerd binnen het geheel van interacties tussen daders, slachtoffers, omstanders en functionarissen belast met formele sociale controle (Lissenberg, Van Ruller & Van Swaaningen, 2001, p. 31). Criminaliteit kan dus worden gezien als een sociaal construct, dat wil zeggen dat criminaliteit is 'wat we zo noemen', waarover binnen de samenleving afspraken zijn gemaakt. Bongers (1951, p. 6) definieerde criminaliteit als een ernstige antisociale handeling, waarop de staat door toevoeging van leed (een straf of maatregel) bewust reageert. Sellin (1938) noemde criminaliteit maar een van de vele verschijningsvormen van regeloverschrijdend gedrag, en Sutherland (1949) voegde het element 'maatschappelijke schade' aan de definitiediscussie toe, op grond van zijn onderzoek naar onethisch gedrag in het bedrijfsleven. Wederrechtelijk of onrechtmatig gedrag beschouwde hij als criminaliteit, ook als dergelijk gedrag niet als zodanig in de strafwetgeving was opgenomen, maar door andere rechtsgebieden werd gereguleerd (Brants, 1992, p. 133). Sutherland sloeg daarmee de brug naar de studie van de zogenoemde 'witteboordencriminaliteit', die in ons land pas eind jaren zeventig van de vorige eeuw echt op gang kwam. In Nederland hielden Bongers (1951) en Wichmann (1930) zich overigens al veel eerder bezig met het beschrijven en aan de kaak stellen van misstanden die bij gebrek aan strafbaarstelling of belangstelling van de justitiële autoriteiten ongestraft bleven (Brants & Brants, 1991, p. 132).

Veel wetenschappers definiëren criminaliteit simpelweg als gedrag dat strafbaar is gesteld in een formele wet. Een heldere en werkbare definitie, die echter voorbijgaat aan tal van nuancerings, waarvan hiervoor al een aantal voorbeelden is gegeven. De maatschappijvisie van de onderzoeker zal immers

de manier waarop hij naar strafbaar gesteld gedrag en processen van (de)criminalisering kijkt, beïnvloeden.

1.2 Historisch overzicht

Het startpunt van criminologie als wetenschap kunnen we situeren in het begin van de negentiende eeuw, met onderzoekers als Quetelet en Lombroso, over wie later meer. Maar ook veel eerder werd er al nagedacht over misdaad en straf. Zo bespreekt de Griekse filosoof Plato (427-347 v.C.) in zijn beschrijving van de utopische samenleving in de 'Republiek' (*Politeia*) verschillende typen mensen en hun verhouding tot geld en rijkdom (Jowett, 1970). Hij betoogt dat in elke staat waar armoede heerst en men bedelaars in het straatbeeld ziet, automatisch ook sprake is van dieven, zakkenrollers, kerkrovers en dergelijke misdadigers (deel VIII, p. 552d uit de *Politeia*). Plato ziet hebzucht en begeerte, veroorzaakt door het belang dat door de samenleving aan rijkdom wordt gehecht, als belangrijke oorzaak voor misdaad. Of iemand echter daadwerkelijk dergelijke misdaden begaat, is volgens Plato afhankelijk van de vraag of het 'goede' of het 'slechte' deel van zijn persoonlijkheid de overhand heeft. Hier zien we dus een deterministische verklaring van het gedrag. Daar staat tegenover dat Plato ook stelt dat het vermogen om deze twee elementen van de persoonlijkheid te beheersen afhankelijk is van opvoeding en de omgeving waarin men opgroeit (deel IV, p. 430-431 uit de *Politeia*). Hier zien we al elementen van de sociologische criminologie. In het algemeen treffen we bij Plato een moralistische benadering van criminaliteit aan. Plato's leerling Aristoteles (384-322 v.C.) was de eerste die systematisch waarnemingen verrichtte op het gebied van het (straf)recht. Hij vergeleek de wetgeving in 158 steden in Griekenland, met als doel een systeem op te stellen dat voor sociale harmonie zou zorgen, zonder de klassenverschillen aan te tasten (Bernal, 1971, p. 771).

Ook in religieuze geschriften, zoals het Oude en het Nieuwe Testament, komen tal van passages voor die te maken hebben met misdaad en straf. Een mooi voorbeeld is het 'oog om oog'-principe dat we terugvinden in Exodus 21:23-25. In tegenstelling tot de vaak gehoorde uitleg dat het hier gaat om vergelding door het 'met gelijke munt terugbetalen', hebben we hier feitelijk te maken met een morele benadering van straf. De joodse commentaren op de Bijbel (Talmud) verklaren dat de tekst moet worden gelezen als een beperking van de straf, te vergelijken met de maximale straf die ons Wetboek van Strafrecht voor misdrijven bepaalt. Voor een leven mag niet meer dan één leven worden vergolden, en voor de schade aan een oog niet meer dan één

oog. Eigenrichting is hierbij uitgesloten; de straffen worden door de rechter bepaald. In de praktijk werden veel misdrijven met een vergoeding in geld afgedaan, waarbij een bepaald lichaamsdeel dat was beschadigd een bepaalde geldswaarde vertegenwoordigde. Ook de hoogte van de geldelijke vergoeding aan het slachtoffer moet volgens de Talmoad door de rechter worden bepaald. Je zou kunnen zeggen dat we hier te maken hebben met een vroeg voorbeeld van de latere *restorative justice*- of herstelrechtbeweging, waarin genoegdoening (en niet wraak) het uitgangspunt is.

In de Middeleeuwen hadden we in Europa te maken met de heerschappij van de kerk. Het kerkelijk recht en de kerkelijke rechtspraak strekten zich ook uit tot het burgerlijke leven. De maatschappelijke ordening werd uitdrukkelijk gezien als een onveranderlijke scheppingsdaad, onderworpen aan de wil van God. Het individu kon door ascetische teruggetrokkenheid ontsnappen aan de zondige wereld (Vanheerentals, 1981). De vroegchristelijke auteurs zijn volgens Bongers (1951, p. 34) het vermelden in een criminologisch overzicht niet waard. Ook de Middeleeuwse filosofen besteedden weinig aandacht aan het vraagstuk van de misdaad. De Italiaanse theoloog en filosoof Thomas van Aquino (1226-1274) wijdt enkele passages aan de invloed van armoede op misdaad. Interessant is zijn uitvoerige verdediging van de stelling dat in de hoogste nood diefstal is geoorloofd, een stelling die in 1996 door de toenmalige bisschop van Breda, Muskens, werd herhaald, wat aanleiding was voor heftige discussies in ons land. Dergelijke uitspraken passen in de traditie van de kritische en marxistische criminologie. *De Telegraaf* berichtte als volgt over het incident (zie nieuwsbericht).

Bisschop praat stelen goed

BREDA/DEN HAAG – donderdag – De diefstal van een brood of zwart bijklussen, terwijl men een uitkering heeft zijn zaken die volgens bisschop dr. M. Muskens van Breda moeten kunnen in ons land. Vooral als daarbij een leven kan worden gered. Deze opmerkelijke uitspraken deed Muskens gisteravond in een landelijk radioprogramma. De bisschop vindt dat de leer van de rooms-katholieke kerk zich hiertegen niet verzet. 'Ik zal niet zeggen: dat moet je niet

doen', zo meent Muskens over bijklussende uitkeringstrekkers. 'Daarnaast leert de katholieke moraal dat als je zo arm bent dat je niet meer kunt leven je een brood mag weghalen uit een winkel.'

Premier Kok

Muskens haalde vlak voor Prinsjesdag nog landelijk het nieuws door zijn felle pleidooi om iets te doen aan de in Nederland bestaande armoede. In Den

Haag maakte zijn boodschap zo veel indruk dat zelfs premier Kok er niet om heen kon.

De dag na Prinsjesdag nam de premier contact op met de bisschop, waarna werd afgesproken elkaar op 28 oktober te ontmoeten. De gisteren door de bisschop gedane uitspraken konden echter op minder sympathie rekenen in Den Haag. De uitspraak dat een brood gestolen mag worden werd zelfs ronduit veroordeeld. 'Ik kan daar geen enkel begrip voor opbrengen', aldus VVD-kamerlid Remkes. 'Bovendien ontvangen in Nederland ook mensen op het absolute

minimum nog ruim voldoende geld om een brood te kunnen kopen.'

Ook CDA-kamerlid Mateman was het niet met Muskens eens. 'Ik vraag mij af wat de katholieke bakkersvereniging in Brabant hier van vindt' zo zei hij spottend. PvdA-kamerlid Vos vroeg zich eveneens hardop af wat de kerkleider bezielt. 'Laat hem eerst eens naar de problemen bij zijn eigen achterban kijken, in plaats van ons met dergelijke boodschappen te bestoken.'

Bericht uit De Telegraaf, 3 oktober 1996

Utopia

Ook de Engelse humanistische jurist Thomas More (1478-1535) stelt zich op als een voorloper van de kritische criminologie door de vraag te stellen of het opleggen van straffen door de overheid wel is te rechtvaardigen als diezelfde overheid de veroorzaker is van veel criminaliteit omdat zij burgers onderdrukt en 'besteelt'. We zijn dan inmiddels in de vijftiende eeuw aangeland en het kerkelijk gezag werd nu uitgeoefend naast een sterk burgerlijk gezag, dat centraal werd uitgeoefend door vorsten die werden ondersteund door een ambtenarenkorps en een staand leger. More ontpopte zich als een van de eerste sociografen en sociaal critici, en in het eerste boek van zijn *Utopia* uit 1516 beschrijft hij de sociale omstandigheden in het toenmalig Engeland. Op een bevolking van 3 à 4 miljoen werden in een periode van 24 jaar 72.000 dieven opgehangen en ondanks dat kwam er geen einde aan de stroom van misdaden. More betoogt dat alleen zware straffen de misdaad niet zullen inperken; men moet op zoek naar de oorzaken van criminaliteit en die wegnemen. More wijst als oorzaken op de vele oorlogen, waardoor veel verminkte ex-soldaten zonder beroep rondzwerven, en op de slechte landbouwomstandigheden, waardoor duizenden boeren zonder middelen van bestaan door het land zwerven en zo tot misdaad komen. Hun kinderen groeien in een slechte omgeving op en komen langs die weg tot misdaad (Bonger, 1951, p. 35-37). Ook het strafstelsel van zijn tijd wordt door More bekritiseerd. Door het stellen van te zware straffen op betrekkelijk lichte feiten (bijvoorbeeld de doodstraf voor diefstal) bestaat het risico dat men overgaat tot het plegen van

zwaardere feiten omdat het risico van zwaardere straffen niet vermeerderd. More is voorstander van de maatregel om misdadigers de door hen aangerichte schade te laten vergoeden door werkstraffen.

Vanaf het midden van de zeventiende eeuw boekten de natuurwetenschappen zoveel succes dat men dacht de natuurwetenschappelijke methoden (observatie, meting en bewijsvoering) ook op samenlevingsvraagstukken te kunnen toepassen. Samen met het opkomend handelskapitalisme sterkte dit het zelfbewustzijn van de politiek betrokken burgers, die de feodale maatschappelijke structuren bekritiseerden. De rede werd de maatstaf waarmee alles in deze periode van de 'Verlichting' werd beoordeeld, en de weg was geëffend voor de opkomst van de klassieke school in de criminologie. Deze beweging legde vooral de nadruk op het feit dat het individu met rede begaafd was en dus bekwaam om het eigen lot in handen te nemen en hiervoor verantwoordelijkheid te dragen. Vrije wil en rationaliteit waren sleutelwoorden.

De klassieke school ontstond allereerst als een politieke protestbeweging tegen de wantoestanden van het *ancien régime* in Frankrijk en de bestaande politieke structuren. Een van de belangrijkste filosofen van deze beweging was Montesquieu (1689-1755), die stelde dat de staat de vrijheid van zijn onderdanen moet kunnen garanderen met behulp van heldere wetten die beletten dat te veel macht in handen van één persoon terechtkomt. Hij richtte zich op een grondwet die de heersende macht beperkingen oplegde en controlemechanismen voor die macht invoerde. De grondwet zou ieders vrijheid waarborgen als niemand de hem gegeven macht kan misbruiken. Dit leidde tot zijn 'trias politica', de 'scheiding der machten', zoals wij die thans nog steeds kennen. De wetgevende, de uitvoerende en de rechterlijke macht moesten in handen zijn van verschillende personen en mogen slechts binnen het hun voorgeschreven terrein functioneren. Ook over misdaad en straf ontwikkelde Montesquieu de nodige gedachten. Zo betoogde hij dat strenge straffen niet stroken met het belangrijke principe van 'vrijheid' uit de Franse Revolutie, en dat wrede straffen daarnaast geen effect hebben omdat men eraan gewend raakt. In zijn optiek dienden straffen in verhouding te staan tot de gepleegde misdrijven, een visie die zich ontwikkelde tot het ook in het Nederlandse strafrecht verankerde proportionaliteitsbeginsel. Ook legde hij verbanden tussen misdaad en externe factoren, die volgens hem hun weerslag moesten hebben op het recht en de rechtsinstituten. Zo legde hij verband tussen klimatologische factoren en het recht. Hij betoogde dat in warme landen, waar het klimaat luiheid in de hand zou werken, de wetten zodanig moesten zijn ingericht dat ze tot arbeid prikkelden (Vanheerentals, 1981).

Een tweede grote denker uit de klassieke school was Rousseau (1712-1778). Rousseau zag eigendom als de oorzaak van rivaliteit en de tegenstelling tussen rijkdom en armoede. Rousseau toonde zich een tegenstander van de vooruitgang, die hij als oorzaak van problemen in de maatschappij zag. Rousseau ontwikkelde de leer dat geen enkel gezag wettig kan zijn indien het niet is ingesteld of wordt uitgeoefend door hen die eraan zijn onderworpen. Deze leer van het 'sociaal contract', uitgewerkt in Rousseaus *Du contrat social ou principes du droit politique* uit 1762, heeft als uitgangspunt dat niemand een mens kan onderwerpen zonder dat deze daarmee instemt. Dit 'maatschappelijk contract' berust op het idee van de volkssoevereiniteit, de wil van het gezamenlijke volk (*volonté générale*) tegenover de absolutistische *volonté particulière* van de koning als enige en onbeperkte bron van het staatsgezag en daarmee ook van het recht. Niet meer een contract tussen individuen en de persoon die als soeverein over hen zal heersen, zoals gangbaar tot in de zeventiende eeuw, maar een verdrag van vrije individuen onderling die besluiten een gemeenschap te vormen. Ook Rousseau keerde zich tegen de wrede behandeling van misdadigers in zijn tijd.

De belangrijkste figuur uit de klassieke school is echter de in Italië geboren Beccaria (1738-1794). In zijn beroemde *Dei delitti e delle pene* (*Over misdaden en straffen*) uit 1764 zette hij al zijn bezwaren tegen het bestaande strafrecht en de gangbare straffen uiteen. In eerste instantie publiceerde Beccaria het boek anoniem, uit vrees voor een revolutionair te worden aangezien. Zijn ideeën waren voor zijn tijd vrij radicaal, en in verband met de rationele standpunten die erin werden verkondigd, zette de katholieke kerk het werk in 1766 op de lijst van verboden boeken, waar het meer dan tweehonderd jaar op zou blijven staan (Bernard, Snipes & Gerould, 2010, p. 18). De Franse filosoof Voltaire schreef een commentaar op het werk, dat vervolgens in gezamenlijke uitgaven verscheen.

Figuur 1.1 Cesare Beccaria (1738-1794)

Beccaria nam krachtig stelling tegen het willekeurige gebruik van het strafrecht en vooral tegen de gangbare praktijken van marteling en doodstraf. Zijn werk over misdaad en straf maakte hem beroemd en was een bron van inspiratie voor hervormingen in vele jurisdicties, waaronder de Nederlandse. Een belangrijke inspiratie voor Beccaria zelf was Voltaires consequente pleidooi voor tolerantie, onder andere geïllustreerd door het proces tegen Jean Calas in 1762 in Frankrijk. Calas werd veroordeeld tot de doodstraf voor het vermoorden van zijn zoon. In het proces werd gesteld dat Calas de moord had gepleegd omdat zijn zoon zich bekeerd zou hebben tot het katholicisme. Het was Voltaire die het bewijs leverde dat de zoon van Calas in werkelijkheid zelfmoord had gepleegd en dat het proces het resultaat was van religieuze intolerantie (Newburn, 2017, p. 127).

22

De volgende uitgangspunten vatten Beccaria's ideeën met betrekking tot een rechtvaardig en effectief strafrechtelijk systeem kort samen (naar Newburn, 2017):

- Het individu moet zo min mogelijk worden gehinderd door het recht.
- De rechten van de aangeklaagde moeten in elk stadium van het proces worden beschermd door de wet.
- De ernst van een misdrijf wordt bepaald door de schade die een ander is aangedaan.
- De wetgevende macht moet misdaden definiëren en van tevoren bepalen welke straf op welk misdrijf wordt gesteld. (Hier definieert Beccaria voor het eerst het legaliteitsbeginsel. Dit beginsel, dat ook het Nederlandse strafrecht schraagt, wordt in het kort vaak het 'nulla poena'-beginsel genoemd, naar het Latijnse *Nullum crimen, nulla poena sine praevia lege poenali*: Geen misdrijf, geen straf zonder voorafgaande wettelijke strafbaarstelling. De volledige regel werd geschreven door Paul Johann

Anselm Ritter von Feuerbach in het Wetboek van Strafrecht van Bavaria in 1813.)

- Straffen moeten in de juiste verhouding staan tot het gepleegde misdrijf (het proportionaliteitsbeginsel).
- Straffen zijn onrechtvaardig als ze zwaarder zijn dan noodzakelijk om afschrikking te bewerkstelligen.
- Excessieve straffen zijn inefficiënt, omdat ze niet alleen falen in hun afschrikwekkende werking, maar zelfs leiden tot toename van misdaad. Misdadigers zullen nieuwe misdaden plegen om berechting te voorkomen.
- Straffen moeten snel en voorspelbaar worden uitgevoerd, zodat het verband tussen het gepleegde feit en de opgelegde straf duidelijk en onontkoombaar is.
- Het opleggen van straf aan een veroordeelde moet vrij zijn van corruptie en vooroordeel.

Beccaria bepleitte ook dat wetten gepubliceerd moesten worden, dat marteling en geheime processen uitgebannen moesten worden, dat de doodstraf vervangen moest worden door gevangenisstraf en dat gevangenisstraf een meer humaan karakter moesten krijgen (Bernard et al., 2010).

Een laatste naam die in dit overzicht van de voorlopers van de criminologie wordt vermeld, is die van Bentham (1748-1832). Na de Franse Revolutie van 1789 vonden veel van de gedachten van de klassieke school officieel ingang. Met de introductie van de *Code Pénal* kwam in 1791 een einde aan het strafrecht van het *ancien régime*. Alle burgers werden voor de wet gelijk, misdrijven werden in het recht precies geformuleerd, lichaamsstraffen werden afgeschaft, en de doodstraf werd op veel minder delicten gesteld en zonder voorafgaande verminkingen geëxecuteerd. Er werd gestreefd naar evenredigheid tussen daad en straf. Het proces werd openbaar en droeg een direct en accusatoir karakter. De willekeur van de rechter kwam ten einde en het bewijsrecht werd beter geregeld. De hervormingen van de Franse Revolutie werden elders overgenomen, allereerst in landen die onder Franse invloed stonden. In Nederland werd in 1809 het 'Crimineel Wetboek voor het Koninkrijk Holland' ingevoerd en na de inlijving vervangen door de *Code Pénal*. Ook in Engeland, dat een zelfstandige positie innam, vonden gelijksoortige hervormingen plaats, veelal geïnspireerd of geïnitieerd door het gedachtegoed van de 'utilitaire' school van Bentham. De kern van het gedachtegoed van Bentham was het *pleasure-pain*-principe: het idee dat menselijk gedrag in het algemeen wordt gedreven door het behalen van zo veel mogelijk voordeel en